

SAMLAREN

TIDSKRIFT
FÖR
SVENSK LITTERATURHISTORISK
FORSKNING

NY FÖLJD. ÅRGÅNG 16

1935

UPPSALA 1935

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET

UPPSALA 1935

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B.

35452

student i Uppsala 1663 ⁵/₁₁, Peter Gabriel, född 1662 ¹/₁₁, och Magnus, född 1664.¹

I alla händelser kvarblev Columbus minst 2 år efter sin husbondes begravning som informator i familjen. Detta framgår otvetydigt av en notis i Stockholms stads konsistorii protokoll för 1669, där det vid en session den 27 oktober heter:

»Begiärte Samuel Allman få wijas med Anna Bijfeldt sedan om morgon Simonis och Judæ dagh wore för den andra gången lyst, efter som dhee skolle föllia på skuta till Östregöthland, som will i desse dagar bort. Han wijste cautionsskrift för alt effertaal under fru Margaretha Blixencronas hand. Men emedan ingen kiände i consistorio hennes hand, ty sändes klockaren Jacob till henne att fråga om hon kiändes wid samma skrift? Och kom strax igen, berättandes, att frun waar intet sielf hemma, uthan att Samuel Columbus hennes barns præceptor hade sagdt sigh efter hennes fruus begiäran stält samme skrift och hon sielf skrifwit sedan under henne. — *Rs.*: honom Allman tillleetz wijas efter den lysningh som skulle dagen efter skee».²

Notisen kan ha sitt biografiska intresse och har i alla händelser ett visst värde, då det personhistoriskt viktigaste materialet för 1600-talet, mantalslängderna, vad Stockholm beträffar tyvärr är fullständigt spolierat med undantag av några torftiga rester.

Gunnar Bolin.

Ett tal av Geijer.

När budet om Karl Johans bortgång nått Uppsala, kallades studentkåren att måndagen d. 11 mars kl. 4 e. m. avlägga ed till den nye konungen. Agnes Geijer skrev härom till sin fästman: »Om måndag skola studenterna upp på Carolinasalen och svära tro och huldhetsed. Pappa som Rektor skall hålla tal till dem — den som finge vara med om det ändå!» (I solnedgången I s. 231). När ceremonien väl var överstånden kunde Correspondenten berätta att rektor »öppnade akten med några kraftfulla och rörande ord». Men något mera om detta rektorstal har man hittills icke haft sig bekant. Ett brev av d. 17 mars 1844 från Nils August Fröman (den blivande justitieombudsmanen) till Henrik Wilhelm Bredberg (sedermera statsrådet och presidenten) lämnar oss emellertid en livlig skildring av den stämningsfulla högtidligheten och återger även rektors ord på ett sätt som låter dem klinga äkta geijerskt. Fröman skriver bl. a.:

¹ Den nyss citerade avhandlingens författare är ingalunda att klandra för detta förbiseende, då han här tydligen endast haft att bygga på ANREPS *Attartavlor*, medan G. ELGENSTIERNAS del av den reviderade upplagan av samma verk utkom först 1925 (se not 5 föreg. sida).

² Stockholms stads konsistorii protokoll 1671, ss. 429—430, Stockholms stadsarkiv.

»Har jag nu icke aldeles glömt af att beklaga Dig sorgen, den allmänna, förstår Du. I anledning deraf hade wi här sistledne måndag en högtidlighet, hwars make i enkel och storartad lyftning jag knappast sett. Det war Studenternas edgång. Hela corpsen, nästan mangrannt församlad på Carolina Salen, aflade på en gång, med en mun eden, förestafvad af Geijer, omgifven af alla Inspectores Nationum. Geijers tal, hwarmed han affordrade eden, war lika enkelt som vackert: 'Carl XIV Johan är icke mer. En stor lefnads minne har börjat. Sveriges och Norriges söner skola ällska och wörda det i tidernas tider: det skall lysa för dem högre och skönare, ju mera det stiger öfver dunstkretsen af samtidens passioner. Sorgens språk *kan* ej wara mångordigt; förhoppningarnas *bör* ej wara det. Under bön till den Allsmäktige att göra Oscars spira herrlig och lyckosam, affordrar jag Eder tro- och huldhetseden.' Af 800 röster, så eniga och samstämmiga som det varit en enda, aflades denna ed, och huset nästan darrade af dess styrka. Också yttrade en röst efter edens slut halfhögt: 'Nu sitter Oscar trygg, det hörde jag'. Efter slutad ed tillade Geijer med ljudelig stämma: 'Gud beware Konungen, hans hus och hans riken.' Derefter nedtågade hela Corpsen till Torget under afsjungande af 'Wiken tidens flygtiga minnen'. Der uppstämdes folksången och efter den ett trefaldt hurra.»

B. W.